

SAKSZERVEZETI TITKÁROK

Írta: Malusev Cvetkó

Az új viszonyokban új feladatok előtt állnak szakszervezeteink. A háborúelőtti szakszervezetek egészen más formában küzdöttek a dolgozók érdekében. Akkor a kapitalista kizsákmányolás ellen szervezték a dolgozók tömegeit és minden intézkedés, minden feladat ennek a nagy célnak megfelelően alakult ki úgy a munkásság, mint a szakszervezeti vezetők előtt.

A szakszervezet vezető kádereit — a gyakori lefartóztatások, a rendőrség más intézkedései folytán nem lehetett szakszervezeti iskolákon keresztül kiképezni. Kivételes tehetség kellett ahhoz, hogy a szakszervezetbe tömörülő munkásságból kiválasszuk a megfelelő vezető embereket. Egyrészt a rátermettség, másrészt a személyes bátorság és megbízhatóság, kérdése ötlött fel.

Ma ezek a nehézségek nem állanak fenn többé. A városok és nagyobb falvak ma tízezrével karolják fel a dolgozókat és ezen tömegekből akad mindig elég rátermett, bátor és megbízható ember, aki az új viszonyokban új eszközökkel vezetni fogja a harcot. Egy azonban megállapítható, hogy t. i. az új vezető káderek még nem fogják fel pontosan sem a szakszervezetek új feladatait, sem pedig az ő személyes felelősségük és feladataik méreteit. Ezért gyengék még ma is szakszervezeteink, ha mindjárt százazrekre is emelkedett a szervezett munkások száma.

Nagyiában a mai jugoszláv szakszervezetek lefőbb feladatát abban lehetne megállapítani, hogy a dolgozók államának segítsen a népfelszabadító háború vívmányai megőrzésében és továbbfejlesztésében. A dolgozók népállama, a Jugoszláv Népköztársaság ma egészen új, sajátos feladatokat tűz ki a szakszervezetek elé. Az a tény, hogy az állami apparátust erősen csökkenteni kell, mert mai formájában nem felel meg az új követelményeknek, és hogy épp ezért az új állam szervei a dolgozók szervezeteire támaszkodnak — azt jelenti, hogy az újjáépítésben, a termelésben, a tervezőgazdálkodás bevezetésében, népeink gazdasági és kulturális felemelésében, a politikai öntudat kifejlesztésében a szakszervezeteknek is meg van a maguk feladatköre, amelyet okvetlen teljesíteniük kell, ha ténylegesen a haladás szolgálatába állnak.

Csak egynéhány feladat megemlítése is elegendő ahhoz, hogy lássuk, mily nagy felelősség hárul ma a szakszervezeti titkárokra: azokra az emberekre, akikre a dolgozók tömegei éppúgy, mint a felsőbb szakszervezeti fórumok elsősorban számítanak. Pl. a termelés tempójának fokozása az üzemekben, a munkaverseny megszervezése, a szakszervezeti élet szabályos folyásának biztosítása, az osztályellenesség szabotáló kísérleteinek leszerelése, a munkásság értelmi színvonalának emelése az üzemhigiéna biztosítása, a munkásság elátása a még szűkében álló bőr és teksztíllárúkkal, az egyes munkások jogainak védelmezése, az üzem termelési feladatainak sima lebonyolítása, a nyersanyag idejében való beszerzése és a készrú idejében való elszállítása, a tagok életének szemléltetése és bajaikban való azonnali segély nyújtása stb. stb. Mindezek a feladatok a szakszervezetek lényeges feladatai, megoldásuk sikere elsősorban szakszervezeti titkárok ügyességétől, becsületétől, munka- és áldozatkészségétől és odaadásától függ. Hiszen a szakcsoporthoz, a helyi szakbizottsághoz, a szaktanács és a többi szakszervezeti fóru-

mok lelke mindig a titkár volt és marad. Ezért szükséges néhány alapvető gondolatban kifejteni a szakszervezeti titkárcék általános és napi feladatait és azok megoldási módját.

Mint ismeretes a szakszervezetek (szindikátok) alapja a szakcsoport (podružnica), vagyis az a legalsóbb szakszervezeti szerv, amely a tagokat gyáranként, üzemenként összegyűjti, befria, megszervezi (régén úgy mondták: »leszervezi«). A szakcsoport tehát magában foglalja egy gyárüzem, vagy bármely más vállalat összes dolgozóit: a testi és szellemi munkásokat. Vezetősége rendszerint 7 emberből áll (elnök, titkár, pénztárnok és 4 vezetőségi tag), melyek közül a titkár játsza a legfontosabb szerepet. A titkár, mint a neye is mondja, tud mindenről annál a szakcsoportban történik. Minden tag elsősorban hozzáfordul kérdéseivel, óhajával. Az ő kezébe futnak össze a felsőbb fórumok direktívái és a többi vezetőségi tagok jelentései. Az ő gondja, hogy a szakcsoport vezetősége időben összeüljön, hogy a szakcsoport taggyűlésén havonta pontosan megtartsák, hogy azon a tagságot a vezetőség jelentései mindenről pontosan értesítsék. Ha ezekhez hozzávesszük az előbb elmondott általános feladatokat, világos lesz előttünk, mennyi munkája lehet egy ilyen szakszervezeti titkárnak.

A legnagyobb hiba, amitől legtöbbet szenved úgy szakszervezetünk, mint annak titkárai az, hogy rendszerint minden munka csak a titkárra vár. Ez a titkárok pillanatnyi ügyetlenségének az eredménye, vagyis egy olyan baj, amit az idő rövidesen ki fog gyógyítani. Részben ők maguk, részben a tagság be fogja látni, hogy a titkár nem végezhet el minden munkát egyedül, hogy minden pillanatban segítségre van szüksége. Már ma is tapasztalhatjuk, hogy sok szakcsoport javított ezen a hibán.

A titkár elsősorban a szakcsoporti vezetőség munkáját szervezze meg. Míg a felsőbb fórumokkal ő és az elnök tartják fenn a szükséges kapcsolatot, addig a tagság aktivizálása a négy hátralevő tag feladata. Köztük a munkát úgy kell felosztani, hogy az egyik foglalkozzon kizárólag a termelés és a munkaverseny kérdéseivel, a másik a tagság kulturális és világnézeti nevelésével, a harmadik a tagok szociális és jogi érdekeinek biztosításával és a negyedik arra vigyázzon, hogy a munkatibbak, hanyagságok és a szabotálás lehetőségei szűnjenek meg. A pénztárnok gondoskodjon a tagsági díjak pontos befizetéséről és elszámolásáról. A felügyelő bizottság pedig (amely 3 tagból áll és a vezetőségtől függetlenül működik) ellenőrizze úgy az egész szakcsoport, mint az egyes funkcionáriusok, valamint a tagság szabályszerű ténykedését.

Az így beosztott munkával a titkár sokat könnyít jelenlegi helyzetén. Ha jól szervezi a munkát és gondol arra, hogy a vezetőségben az egyes feladatokat a legmegfelelőbb ember vállalja magára, szakcsoportja rövidesen szép fejlődési útra tér.

Ez ellen meg csak az a kifogás emelhető, hogy a szakcsoport tagsága épp úgy, mint az egyes vezetők nem hajlandók magukra vállalni semmiféle munkát. Ez azonban csak kifogásnak jó. Rendszerint a dolgozó mélyén az a tény rejlik, hogy úgy a tagság, mint a szakszervezeti vezetők nincsenek tisztában a szakszervezetek általános nagy jelentőségével, nem tudják miért is vagyunk tulajdonképpen szervezett munkások és mit akarunk az új államban osztályszervezetünkkel elérni. Az csak természetes, hogy senki sem akar dolgozni, vagy csinálni olyasmit, aminek értelmét, hasznát nem látja. Ilyenkor a felsőbb szakszerve-

vezeti szervhez, a helyi szakmabizottsághoz (meszni odbor) vagy a helyi szaktanácshoz kell fordulni agitátorokért, segítségért.

Le kell tehát szokni arról, hogy mindent magunk csináljunk csak azért, mert segítséget nem tudunk találni. Inkább egy hétig gondolkodni azon, hogy segítsünk bajunkon, mintsem állandóan elmerülni a feladatokban, futkosni, veszekedni, kiabálni, hogy mi mennyire el vagyunk foglalva és hogy senki sem akar segíteni, hogy mindent magunknak kell elvégezni.

A titkár tanuljon meg vezetőember lenni! Ez nem abból áll, hogy csak dirigálunk és minden munkát — még a miénket is — mással végeztessük el, hanem azt, hogy mindenről tudunk, mindent számontartunk, semmit sem mulasztunk el, mindenkivel szemben komolyak, megfontoltak és pontosak leszünk. Az a szakszervezeti titkár, aki úgy érzi, hogy egy olyan szervezet vezetőembere, amely elsősorban és mindig a dolgozók érdekeit tartja szemlőlti, biztosan mellőzni fog minden személyeskedést, hiúságot, felesleges fecsegést és mindig csak a nagy célra gondol, amely valamennyiünk előtt a legfontosabb: a dolgozók érdekeire. Ilyen szakszervezeti titkár kell az Egységes szakszervezeteknek és ha még ma nem is, de ilyenek lesznek a jövő szakszervezeti titkárai.

Gyakorlatilag a szakcsoport titkára gondoskodik arról, hogy a vezetőségi ülések lefolyása szabályos legyen. Már az ülés előtt gondol arra, milyen napirendi pontokat fog kitűzni a mai ülésre és ebben az elnökkel, a pénztárnokkal már az ülés előtt tanácskozik. Az ülés kezdetén, első napirendi pontként a titkári jelentésben közli mindazokat a tényeket, amelyek fontosak: a befutott direktívákat, levelezést és az általa eddig elvégzett munkákat. A továbbiakban beszámol arról, mit kell még megtenni, hogy a kapott direktívát pontosan elvégezzük. Jelentése fölött a vezetőség tárgyal olyképen, hogy minden egyes feladatra kijelöli azt a tagot, aki a feladatot végrehajtani köteles és előírja az időpontot, mikor fog erről jelentést tenni. A titkár ezt a megbízatást jegyzőkönyvbe veszi és a továbbiakban számontartja, mindaddig, míg az illető tagtól a jelentés be nem érkezett, s míg ő — a titkár — erről a felsőbb szakszervezeti szervnek jelentést nem tett. Mindaddig nem felelthet el egy ügyet sem, amellyel a vezetőség foglalkozott. A munka kiosztásánál gondoskodik arról, hogy az előbb említett 4 vezetőségi tag a megfelelő munkákat kapja meg, és kötelezi őket a pontos jelentéstételre.

Ezzel még korántsem ért véget a titkár feladata. Az ő gondja a kezdeményezés. Nem szabad megengednie azt, hogy csak felsőbb utasításra dolgozzon a szakcsoportja. A napi sajtót, a szakszervezeti lapot („Rad“), a folyóiratokat állandóan szemelött tartani és a belőlük meríthető tanulságokat levonni, a más tapasztalatait szakcsoportja hasznára fordítani és munkaközösségét, amelyhez tartozik, felvirágoztatni, — egyszerűen a szakcsoport *politikáját vezetni* — ez is a szakcsoport titkárának a feladata! Az ő gondja az is, hogy a tagság a havi taggyűléseken mindenről pontosan értesüljön, hogy a magasabb fórumoknak a szakcsoporti jelentés időben beérkezzen, hogy tagsága, öntudatban, kulturában és gazdaságilag állandóan emelkedjen. A szemfüles szakszervezeti titkár mindent megtud és mindent meglát. Abból pedig új tapasztalatokat merít és új feladatokat kezdeményez. Flóregondol: a felvonulásokra, a zászlóra, a jelvényekre, a jelszavakra — mindenre.

És ez még csak a szakcsoport — a légkisebb szakszervezeti szerv — titkára.

Nem ismételjük, hogy a helyi szakszervezet (a mesznyi odbor) titkára is mindezen feladatok elvégzésére kötelezett — inkább kibővítjük a feladatkört azzal, amire mint az azonos szakmabeli összes szakcsoportok (podruznicák) vezértitkárának okvetlen gondolnia kell. A helyi szakszervezet, mint ismeretes egy város, vagy község összes szakcsoportjait, jobban mondva összes munkásait képviseli. Így természetes kötelessége, hogy állandó áttekintéssel kell rendelkeznie az összes szakcsoportok működése felett. Ezért tagjai a szakcsoportok vezetőségi ülésein és taggyűlésein mindig résztvesznek, tanácsaikkal azok munkájában segédkeznek és a direktívák pontos végrehajtásáról gondoskodnak. A szakcsoportok munkájába való állandó betekintéssel lassan olyan tapasztalatokra tesznek szert, amelyeket a szakma ügyeinek további vezetésében nagyszerűen hasznosítani tudják. A szakcsoportok egymástól eltérő feladatköre és gyakorlata lehetővé teszi számukra, hogy az egyik sikeres tapasztalatait a gyengébbre átvigyük és ezáltal azt is előbbre juttassák.

A helyi szakszervezet (mesznyi odbor) titkára tehát magasabb fokról szemléli és látja a dolgok folyását, tapasztalataival, kezdeményezésével, ajánlataival mindig ott van, ahol segíteni kell. Az ő gondolja, hogy a szakmai plénum, azaz a szakmához tartozó szakcsoportok vezetőségeinek együttes ülése havonta pontosan megtörténjen, hogy azon a szakszervezet tagjai a jelenlevőket a szakmában történt összes eseményekről pontosan felvilágosítsák. Felfelé, a helyi szaktanáccsal, annak titkárával ő áll közvetlen összeköttetésben és mindig tudja a napi direktívákat, újdonságokat. A szakmában a szervezet pontos felépítéséért, a szakszervezeti élet szabályos menetéért, a kezdeményezéséért — a szakmai bizottság titkára a felelős.

Természetes, hogy a szakcsoport és a szakszervezet titkári teendőinek elvégzése egész embert kíván. Mindkettő köteles gondoskodni arról, hogy azoktól a feladatoktól, amelyek szakszervezeti tevékenységében akadályozzák, időben mentesüljön és hogy magát teljesen szakszervezeti funkciója pontos teljesítésének szentelje. A százfelé kapkodó ember semmit sem végez el: az ilyen ember példaképe a rossz aktivistának. Nem abban áll a feladatunk, hogy mindenhol dolgozzunk, hanem hogy azt az egy-két funkciót, amellyel megbíztak bennünket, maradéktalanul elvégezzük. A helyes szervezési elv tiltja, hogy egy szakszervezeti titkár a szakszervezetten kívül is komolyan tevékenykedjen. Ezt csak kivételes esetekben, kivételes tehetségű embereknél engedhetjük meg. Az egyes emberek túlterhelésének hibája a vezetők szervezési komphaságának az eredménye: nem akarnak új embereket keresni, hanem mindig a már ismert néhány komoly aktivistára hárítanak át mindent. Ezért tudni kell az ilyen hibák ellen is harcolni és erélyesen követelni a szakszervezeti titkárok más kötelességei alóli felmentését. Ez különösen a szakszervezetek és szaktanácsok kötelessége, mert ezek a főrumok érzik a legjobban milyen sok hiba következik ebből. Mindazon helyekre, amelyeken ma a titkárok a szakszervezetten kívül dolgoznak, új embereket kell találni. Nem igaz, hogy nincsenek új emberek — igaz az, hogy vannak ügyetlen szervezők.

Végül a szaktanácsok titkárait is megemlítjük. Ők, mint ismeretes, egy város, vagy község összes szakszervezet munkája felett gyakorolnak ellenőrzést. Tőlük indul ki a munkásság egyetemes érdekeiért

olyó intézkedés és hozzájuk fut be minden jelentés a munka frontjáról. A szaktanács titkára már egy fontos politikai személy is, mert ő az egvetemes munkásérdekek képviselője a városban, vagy a községben.

Szakszervezeti életünk felvirágzása, társadalmi életünk továbbfejlesztése, munkásöntudatunk emelése, újjáépítésünk tempója — egyszóval jövőnk és boldogulásunk kérdése nagyban függ attól, hogyan fogjuk megoldani a szakszervezeti titkárok kérdését. Ezért nem szenvedhet halasztást a kérdés megoldása. Gondolni kell arra, hogy Vajdaságban az ipari és földmunkásság nagy százaléka magyaraiakú és a papirtölgény folytán még mindig kisszámú magyar sajtótermék nem tudja kellőképen felvilágosítani a magyar munkásaktivistákat arról, milyen feladatok állanak előttünk. Ezért minden szakszervezeti ember kötelessége, hogy a vajdasági magyar sajtóban (Híd, 7 nap, Magyar Szó, Ifjúság Szava stb) kisebb-nagyobb cikkeket írjon a szakszervezeti életből, hogy a szakszervezetek fontosságának, jelentőségének kérdése világosan álljon a vajdasági magyar dolgozók előtt. A szakszervezeti titkárok ebben is jó példával járhatnak elő. Havi jelentéseik egy-egy másolatát, tapasztalataik minden tanulságát közöljék a sajtóban is, hogy belőlük mindenki meríthessen, akinek arra szüksége van.

A nyári melegek elmulásával, az ősz és a tél beálltával erősödni fog a dolgozók érdeklődése a szakszervezeti élet iránt. Rajtunk áll, hogy ezt az érdeklődést kellőképp felölgjük és a tagok ezreit szakszervezeteinkben aktivizáljuk. Ez nem olyan nagy feladat, amit meg nem tudnánk oldani. Az öntudatos munkásság nagyobb feladatok megoldását sem mulasztotta el.

GÁL LÁSZLÓ:

A B C

Szeresd a betűt! Nézd, mily puha az »a«:
anyát jelent, édes, munkás anyát...
Ird le, s örülj, hogy benn a betűben
veled örül, s a kezéd vezet
édesanyád.

Nézd, hogy lendül, hogy feszül az »m«:
mindent jelent, mert munkást jelent...
Az ember csak él, kérődzik, bámul, —
de a munkás harcol, csodákat épít
és teremt!

Figyeld a »j«-t: alatról kezd,
s ahogy a gyermek, a frissen nővő:
a jelent jelenti, harcos jelenünket
s mert jó a »i« — ő hát a jntalom,
és a jövő!

S a »b«-t se felejtsd: ez volt a bot;
s a »d«-t se, ez volt a deres.
De ha az »n«-t is írni megtanultad,
akkor már nőttél, néztél, láttál,
s akkor — nevels!